

BUREN

TEKST ESTHER TE LINDERT

Arenda Oomen - Afscheidsfotografie

ZWAAR EN STEVIG IS HET HANDGEMAAKTE AFSCHEIDSBEOEK. DE FOTO'S ZIJN AFGE-DRUKT OP KWALITATIEF, MAT FOTOPAPIER. DE LEREN OMSLAG VOELT ZACHT AAN. 'KNUFFELSTOFFEN', ZEGT FOTOGRAFE ARENDA OOMEN.

Al op jonge leeftijd struinde ze met een camera over het Groningse platteland. Ze groeide op in Loppersum, waar ze fotografie cursussen volgde en foto's maakte die ze zelf ontwikkelde en afdrokte. In een krantje las ze dat daar ook een school voor was. Arenda: "Ik dacht: als daar een schóól voor is, dan wil ik daarheen. Naar de beste!" Ze verhuisde naar Den Haag om te studeren aan de Koninklijke Academie voor Fotografische Vormgeving en bleef hier.

Inmiddels maakt ze al ruim 25 jaar uiteenlopende reportages en portretten. Voor haar lens staan ministers en acteurs; ze maakte series over demente bejaarden en commando's in opleiding. Maar sinds een jaar is ze ook afscheidsfotografe, een wens die ze al lang koesterde.

Bij deze tak van fotografie kan ze putten uit haar eigen verlieservaringen. Een kind was ze nog, toen begin jaren 80 haar vader plotseling overleed. "Je werd nergens bij betrokken. Je had geen enkele rol. En als je niet bewust afscheid neemt en daar geen rol in krijgt, is dat niet positief voor je verliesverwerking."

De directe aanleiding voor de keuze voor afscheidsfotografie kwam in 2008, toen ze werd gevraagd om een afscheidsdienst van een doodgeboren baby te fotograferen. "Ik kreeg zoveel dankbaarheid terug van de ouders. Die diepte van dankbaarheid had ik nog nooit eerder ervaren. Ik dacht: dit is wat ik wil."

Door omstandigheden duurde het nog zo'n tien jaar voordat ze zich naast haar reguliere reportages ook zou toeleggen op afscheidsfotografie. Inmiddels kunnen nabestaanden voor een afscheidsboek contact met haar opnemen via de begrafenisondernehmer of via haar website www.fotografierondomafscheid.nl.

Omdat ze op zo'n intiem moment aanwezig is, heeft ze vooraf telefonisch of persoonlijk contact met de familie. Ze spreekt met hen af waar en op welke momenten ze mag fotograferen. Op de dag zelf is het laveren tussen aanwezig zijn en niet gezien willen worden: "Ik trek schoenen aan die geen geluid maken, kleding die niet opvalt, mijn camera's klikken niet." Dat ze die balans vindt, blijkt uit een van de mooie reacties op haar website: "Tijdens de dag heb ik je nauwelijks gezien, maar de vele dierbare foto's verklappen dat je geen moment hebt gemist."

De keuze voor de foto's, het boekomslag en het aantal pagina's gaat in overleg met de klant, zodat die precies het afscheidsboek krijgt dat hij voor ogen heeft. "Ze ontvangen de geselecteerde foto's via een link. Ook verstuur ik het fotoboek eerst digitaal, zodat er nog veranderingen aangebracht kunnen worden. Op het kaf kunnen ze ook de naam van de overledene laten afdrucken, of een zin. Zo krijg je een heel persoonlijk fotodocument."

Mensen vinden het vaak moeilijk om over dood en verlies te praten, vertelt Arenda, maar ze krijgt te horen dat het afscheidsboek troost biedt en een gesprek opent. "Je kan zeggen: 'Wat een mooie kist. Oh, was het daar! Wat zijn de kinderen al groot.' Er ontstaan verhalen, automatisch. Dat is heel anders dan scrollen door foto's op een computer."

Bij afscheidsfotografie komt voor haar alles samen; haar persoonlijke ervaringen,

psychologie, universele emoties. "Wat ik hier heel mooi aan vind: iedereen krijgt te maken met verlies. Sommigen vrij, sommigen jong, sommigen plotseling. Maar of je nu heel veel geld hebt of heel weinig, en uit welke cultuur je ook komt: verdriet en hoe daarmee om te gaan, daar krijgen we allemaal mee te maken. Het helpt om terug te kunnen kijken."

Arenda: "Dit is waar mijn hart ligt. Dit is waar ik zelf écht iets toe kan voegen, waar ik mijn eigen ervaringen ten goede kan keren voor anderen. Dat geeft mij absolute voldoening."

Je zou misschien verwachten dat afscheidsfotografie verdrietig is, of eng. "Maar het tegendeel is waar," zegt ze. "We bladeren door het voorbeeldboek met foto's die ze maakte tijdens afscheidsdiensten en begrafenissen. Een meisje legt haar hand op de kist van haar opa. "Wat je ziet is liefde. Pure liefde."

